

JAVIER SAGRERA AZPILLAGA

Apuntes de la Armería Española. Siglos XVI a XIX

Javier Sagrera, Getafe, 2001

Per completar amb exhaustivitat l'estudi de les armes de foc de Ripoll, resulta imprescindible la consulta i la lectura o, millor dit, la lectura-consultiva de l'obra de Sagrera Azpillaga, autor mallorquí, economista i col·leccionista, i també un gran erudit de l'armeria.

L'edició és acurada i abasta 500 pàgines de gran format (29 x 23 cm). El text, en castellà, és de fàcil lectura, i ha estat distribuït en catorze capítols, a més del pròleg, la introducció i els agraïments, i s'acompanya d'una selecció iconogràfica amb macrofotografies de molta precisió tècnica. Acaba amb un extens vocabulari i un llistat de tots els armers registrats a la península ibèrica durant els segles de referència, amb una seleccionada i amplíssima bibliografia sobre el tema. Cal remarcar l'abundor de materials inèdits.

Certament és un obra difícil d'adquirir, ja que circula fora dels circuits de les distribuïdores habituals.

Amb aquesta publicació, gairebé enciclopèdica, podem donar per completada la contribució erudita i tècnica sobre l'armeria ripollesa, que podríem passar a anomenar o a batejar com la "trilogia Graells, Sagrera i Sala".

És significatiu que un fill de la capital de l'Estat espanyol, establert a les Illes, posi èmfasi en l'armeria ripollesa. Així, afirma que al segle XV primordialment dominava la indústria armera del riu basc Deba. Del segle XVI al XIX es fa notòria la riquesa de la Real Fábrica d'armes de Ripoll, a casa nostra. Els segles XVII i XVIII, són significats els arcabussers de Madrid. Al segle XIX predomina només l'armeria basco-asturiana i una mica l'andalusa. La de Ripoll brillava sempre per la seva qualitat tècnica, eficàcia i precisió.

Per això dedica tot un capítol a la vila de Ripoll, la seva història i les seves armes, ponderant la tasca investigadora, tan meritòria, del nostre erudit en el tema, Eudald Graells i Puig. Sagrera arriba a afirmar que les armes de foc de roda ripolleses superaven, fins i tot en qualitat tècnica, les germàniques (les anomenades d'encep en forma de cua de peix).

Una vegada més es palesa que la destrucció brutal i devastadora que la comtal vila va sofrir els segles XVII i XIX –acompanyada d'un assaig de "solució final" per als seus habitants–, havia tingut l'origen per haver estat

Real Fábrica d'armes... I es torna a constatar que, a pesar del ressò que a la "villa i corte de Madrid" van tenir el saqueig, la crema i l'enderrocament total de la població, mai no s'ha fet cap pas vàlid des del "centre" per rescabalar-nos d'aquell sacrifici —d'indubtable caràcter holocàustic— que va haver de suportar Ripoll.

Dr. Eudald Maideu i Puig

